

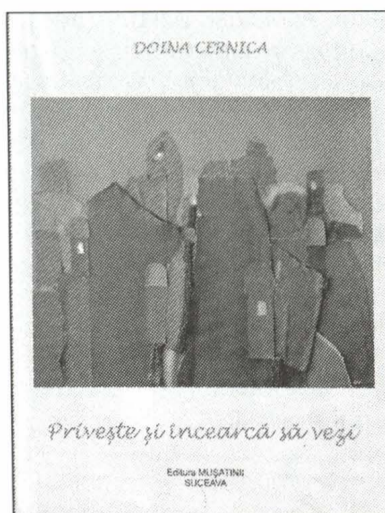
Călătoria, nu fiindcă patronul ei e... Hermes, incită la un exercițiu hermeneutic, afirmă Florin Faifer într-un dens studiu consacrat memorialisticii de călătorie. Și continuă, nuanțând: *Avem de-a face, în călătoria literară, cu un limbaj care se plămădește pe seama altor limbaje, un melanj de sensuri și semne, de frânturi de real și esențe de imaginar.* Găsesc tot acest captivant amestec în noua carte a Doinei Cernica „Privește și încearcă să vezi”, care continuă seria întâlnirilor cu spații și locuri noi (începută în „Cititoarea, călătoria”, apărută în 2014), conținând, totodată, fulgurante revelații de sine, emoții, stări sufletești, reînțoarceri în timp. Noile povești de călătorie sunt spuse cu talent de o scriitoare îndrăgostită de mișcare, „cu inima deschisă frumuseții și bucuriei”. Și sunt visuri ajunse la destinație, după cum mărturisește autoarea, pentru ea, care a descoperit lumea prin cărți. Iar totul se închide rotund, armonios, în cerc, călătoriile, venite după o viață de lecturi, neînsemnând altceva decât o „reînțoarcere vitală la cărți”.

Povestea a început într-un sat din Bucovina, la Vama, unde într-o casă de lemn era un fel de mansardă, „semănând cumva cu un hulubar, cu ziare, reviste și manuale școlare vechi în loc de porumbei”. Și acolo îi plăcea unei fetițe să citească,

Carmen MIHALACHE

Visuri ajunse la destinație în poveștile de călătorie ale Doinei Cernica

pentru că era liniște și aerul era înșorit, întâi basmele lui Ispirescu, „Alixandria”, apoi, în „adolescența însetată de cărți”, care a însemnat „urcarea pe o treaptă nouă a lecturii”, romanele lui Jules Verne, cartea lui Kun, cunoscut istoric al culturii eline, și câte și mai câte altele... Imersiunii în povești i-au urmat, peste timp, peregrinări în geografii reale, prilej de similitudini și de descoperire a noutății. Citind cartea Doinei Cernica, o însoțești cu gândul printr-o mulțime de locuri încântătoare, pline de istorie, de forme și culori, de viață; ajungi la Lisabona, Cernăuți, Malta, Debrețin, la Metz, apoi în Grecia, la Atena și în Creta, la Santorini și Cnossos, pe urmă în Vestul Balcanilor, traversând Serbia, Muntenegru, Macedonia, Croația, Albania. Sunt descrise locuri, monumente, întâmplări din Skopje, Ulcinj, Bratislava, Dresda, Viena, Praga, Tivoli, Chișinău. Dar neobosita călătoare se încumetă să străbată și spații întinse, până la îndepărtata

Chină și până în Deșertul Iudeii, la Ierihon, Ierusalim, Betleem. De multe ori, motivul călătoriei este un important eveniment cultural; la Atena și la Beijing, de pildă, ea își însoțește fiica, pe Niadi, tânără universitară, cercetătoare invitată la congrese mondiale de filosofie; în alte ocazii este vorba despre vreun festival de literatură, o sărbătoare națională, o aniversare sau o ceremonie, unde se întâlnește cu confrății, cu prieteni din lumea literară sau din gazetărie. La Lisabona se vede cu Micaela

Ghițescu, sărbătorită de portughezi pentru excelența ei operă de traducătoare, iar în alte locuri leagă noi prietenii, fiind o fire deschisă, caldă, empatică. De regulă, în călătoriile ei, Doina Cernica preferă orașele mari, capitalele, „pentru freamătul străzii și oferta lor culturală”. Ea însăși este un freamăt de curiozitate, de „culturozitate” (un termen inventat de Bernard Pivot, desemnând apetitul, via curiozitate pentru tot ce mișcă în domeniul vast al culturii), fiind plină de neastâmpăr când ajunge într-un loc, pe care îi place să-l descopere pe îndelete, mergând pe jos. Am acompaniat-o în peregrinările ei, având totală încredere în bunul ei gust, în documentarea profundă și minuțioasă, în excepționalul ei simț de observație, capabil să descrie ceva expresiv, sugestiv, cu bogăție de nuanțe, cu surprinderea atmosferei, cu fixarea unui detaliu semnificativ, și m-am împrietenit, grație ei, cu multe locuri din cele patru zări ale lumii, despre care acum știu

câteva lucruri importante. Sunt numeroase pasaje descriptive în cartea Doinei Cernica, de o admirabilă claritate și expresivitate. Ochiul ei este exersat în arta contemplației, iar sensibilitatea poetică și talentul scriitoricesc sunt acolo, întregi, când transpune în cuvinte, mătăsoase și cu felurite arome, imagini, impresii, senzații, trăiri. Deschid cartea la pagina cu descrierea palatului din Cnossos și-l văd aievea parcă pe Prințul cu crini, dintr-o frescă. Are în podoaba capului pure potire de crini și pene de păun. *Pășește cu o mână în dreptul inimii și cu cealaltă întinsă chemător. Are ceva din frumusețea irepetabilă a unui adolescent decis să urce pe spinarea mișcătoare a unei punți suspendate și să străbată spre malul visului. Sub palma lui fierbinte, o frunză de eucalipt își întetește mireasma. Dar trebuie să crezi ca să o vezi și ca să fie.*

Autoarea crede în călătorie ca într-o bibliotecă, în plus călătoria având și virtutea „de a atrage ca un magnet piliturile memoriei”. Acolo, în pliurile catifelte ale memoriei afective, se află amintirile legate de „sorella”, pictorița Dany-Madlen Zărnescu, sora ei cea mică, plecată, din nefericire, de câțiva ani dintre noi. Ea este evocată, în pagini tulburătoare, într-o povestire de călătorie la Viena, unde artista plastică fusese de multe ori, în perioada în care soțul ei, sculptorul Gheorghe Zărnescu, era bursier Herder. La Viena, așadar, Doina și Niadi merg pe urmele artei, pașii ducându-le la Bellvedere, „un loc din care se poate vedea frumusețea”. Sub acest titlu, fragmentul a apărut, prima oară, în Revista „Ateneu”, unde Doina Cernica și-a publicat, în dese rânduri, seducătoarele ei povești de călătorie, fiind foarte apropiată de Bacău, unde locuiau soții Zărnescu. Artiști pe care și eu i-am prețuit mereu și de care am fost foarte legată, având multe și frumoase amintiri de la expozițiile lor, cât și două interesante convorbiri cu ei în cartea mea „Dialoguri în atelier”. Și acum George, de câte ori iese în lume cu încă o expoziție, aduce și lucrări de ale lui Dany, ca să fie împreună așa, dincolo de timp, fiindcă ei au fost, și iată că rămân, un cuplu indestructibil. Uniți prin dragostea lor și prin iubirea de artă.

„Și amintirea poate fi locul de unde se vede frumusețea”, cred mult în asta, odată cu Doina Cernica, a cărei carte (cu o copertă ce reproduce una din rafinatele lucrări, încărcate de mister, ale lui Dany), făcând un arc peste timpul trăirii și cel al mărturisirii, mi-a prilejuit multe momente de încântare.

• autori și cărți • autori și cărți • autori și cărți • autori și cărți • autori și cărți • autori și cărți • autori și cărți •

Alexandru-Ovidiu Vintilă

„Poetici ale sinelui”

Fără îndoială, Alexandru Ovidiu Vintilă este un erudit. „Poetici ale sinelui”, cartea sa din 2017, apărută la Editura „Eikon” așa îl vedește. Dar cum el este înainte de toate poet, știe să se apropie de poezie nu doar din perspectivă academică. De aici probabil se trage adâncimea sa hermeneutică. Lectura cărții sale, care adună în pagini eseuri și articole ce au trecut mai întâi prin filtrul revistelor culturale, unde au fost publicate mai întâi, nu este una deloc facilă, însă oferă lectorului o satisfacție pe măsura efortului. Idei poetice, dialoguri peste timp cu marii poeți ai lumii, idei critice de azi și de ieri, incursiuni în istoria literaturii, umanism, paradigme poetice – toate își dau concursul pentru ca eseistul să pătrundă în intimitatea poezilor români. Pe de o parte poeți bine cunoscuți publicului cititor, dar și dintre cei mai puțin frecvențați, spre exemplu un Dolfi Trost, scornitorul „stilamancilor” și al „vaporizărilor”, poet ce a făcut parte din grupul suprarealist al cărui „cap de serie” a fost Gellu Naum. Sau Sesto Pals, de asemenea un poet suprarealist, cunoscut grație lui Nicolae Țone, care i-a publicat în 1998, prefațându-l, volumul „Omul ciudat”. Altfel, sunt analizați în volum, printre alții, Tristan Tzara, Benjamin Fondane, Ilarie Voronca, Gellu Naum, Constantin Tonegaru, Leonid

Dimov, Turcea, Mazilescu... Puși toți acești poeți cap la cap, poți afirma că Alexandru-Ovidiu Vintilă a așezat sub lupa analizei avangarda românească sub toate aspectele ei și cu toți poeții ce au servit-o, într-un fel sau altul, de-a lungul vremii. „Diagnozele” sale, lapidare, au o precizie de chirurg. Eseistul merge direct la țintă, „taie” exact unde este necesar și esențial pentru poezia poetului analizat. Dau un exemplu la întâmplare: Mariana Marin își concepe actul poetic circumscriindu-l unui cadru existențial, fiind, cum a fost catalogată de Marin Mincu, „cea mai autentică poetă textualistă”. Implicarea totală în ceea ce înseamnă construirea textului, o luciditate dură, tăioasă, care elimină din start orice posibilitate de a te scălda în ape călduțe, o tensiune demnă doar de acea poezie care se scrie cu sânge sunt indicii ale unui discurs marcat de vitalitate, demistificator”. Scurt, la obiect, fundamental. Dar cartea oferă cititorului și o bună perspectivă asupra a ceea ce are avangarda în general, în același timp cu evidențierea particularului, specificului fiecărui poet. Volumul este întregit de câteva dialoguri cu poeți contemporani: Nicolae Țone, Lucian Vasilescu și Sebastian Reichmann.

Deloc întâmplător, cartea a fost primită cu aplauze, printre altele dobândind și Premiul Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași, pentru *Cartea de critică, eseu și istorie literară*.

Alexandru-Ovidiu Vintilă face parte dintre acei critici și istorici literari prin care publicul cititor își recâștigă încrederea în critica literară ca act de înaltă ținută intelectuală și morală.

Dan PERȘA